

Інформаційно-аналітична довідка про стан довкілля в зоні АТО та на звільнених територіях за січень 2016 року

Атмосферне повітря

Систематичні спостереження за станом забруднення атмосферного повітря проводилися у січні 2016 року на території:

- Донецької області в трьох містах – Маріуполь (на 5 постах спостережень за забрудненням – далі ПСЗ), Краматорськ (4 ПСЗ), Слов'янськ (2 ПСЗ);
- Луганської області в трьох містах – Лисичанськ (2 ПСЗ), Северодонецьк (1 ПСЗ), Рубіжне (1 ПСЗ);
- Запорізької області - у місті Запоріжжя (5 ПСЗ);
- Дніпропетровської області у трьох містах – Дніпропетровськ (6 ПСЗ), Дніпродзержинськ (4 ПСЗ), Кривий Ріг (5 ПСЗ);
- Харківської області - у місті Харків (10 ПСЗ).

За даними спостережень гідрометеорологічних організацій у січні в атмосферному повітрі 11 міст 5 областей випадків високого забруднення (ВЗ) з концентрацією домішки вище 5,0 максімально разової гранично допустимої концентрації (ГДК) не зареєстровано.

Радіаційний стан

Спостереження за потужністю експозиційної дози гамма-випромінювання у січні 2016 року проводилися у Дніпропетровській області на 9 пунктах, Донецькій області – 4 пунктах, Запорізькій області – 7 пунктах, Луганській області – 4 пунктах, Харківській області – 11 пунктах.

За даними спостережень потужність експозиційної дози гамма-випромінювання знаходилась в межах природного фону. Випадків перевищення контрольного рівня 25 мкР/год у січні 2016 року не зафіксовано.

Поверхневі води

Донецька, Луганська та Харківська області

Спостереження за якісним станом поверхневих вод у Донецькій, Луганській та Харківській областях протягом січня здійснювалися відповідно до затвердженої програми державного моніторингу довкілля.

Протягом січня для інструментально-лабораторного контролю відібрано 53 проби води у 26 створах спостережень. Для визначення стану якості водних ресурсів виконано 899 вимірювань, у тому числі за: гідрохімічними показниками - 805, радіологічними - 22, токсикологічними - 50, бактеріологічними - 20, гідробіологічними - 2.

Контролювалися водні об'єкти: Печенізьке та Червонооскільське водосховища, річки Уда, Лопань, Вовча, Тетлега, Бахмут, Казений та Кривий Торець.

За результатами лабораторних вимірювань у контрольних створах не встановлено суттєвих змін щодо погіршення якісного стану поверхневих вод порівняно з груднем та відповідним періодом минулого року. У руслі р. Сіверський Донець фіксувався підвищений (згідно з нормами

СанПіН № 4630-88) вміст органічних сполук: показник ХСК -у діапазоні 1,2-1,6 ГДК, БСК - до 1,3 ГДК. Через підвищену природну мінералізацію та внаслідок антропогенного навантаження на ділянці після впадіння р. Бахмут у р. Сіверський Донець до створу 406 км, с. Світличне фіксувався підвищений вміст сольових показників (жорсткість - до 11,1 ммоль/дм³ та сухий залишок - до 1,2 ГДК).

Таблиця 1. - Дані про водні об'єкти, пункти спостережень, дати відбору проб, випадки ВЗ в Донецькій, Луганській та Харківській областях.

Водний об'єкт	Пункт	Дата відбору проб, дата виявлення випадків ВЗ	Назва хімічної речовини, по якій зафіксовані ВЗ	Кількість випадків ВЗ	Максимальна концентрація ВЗ, в кратності ГДК
Луганська область					
р. Сіверський Донець	м. Лисичанськ	05.01.2016; 15.01.2016; 22.01.2016	-	-	-
р. Біленька	м. Лисичанськ	05.01.2016; 15.01.2016; 22.01.2016	-	-	-
Харківська область					
р. Сіверський Донець	с. Огірцеве	05.01.2016	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Чугуїв	21.01.2016	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Зміїв	27.01.2016	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Балаклея	27.01.2016	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Ізюм	27.01.2016	-	-	-
р. Вовча	м. Вовчанськ	05.01.2016	-	-	-
р. Харків	м. Харків	11.01.2016	-	-	-
р. Лопань	м. Харків, 1 км вище міста	11.01.2016	-	-	-
р. Лопань	м. Харків, 0,1 км вище гирла	11.01.2016	азот нітритний	1	10,2
р. Уди	м. Харків, 10 км вище міста	11.01.2016	-	-	-
р. Уди	м. Харків, 7 км нижче міста	11.01.2016	азот нітритний азот амонійний	1 1	10,0 12,3
р. Уди	м. Харків, 9 км нижче міста	11.01.2016	азот нітритний азот амонійний	1 1	10,4 11,0
р. Уди	смт Есхар	21.01.2016	-	-	-
р. Оскіл	м. Куп'янськ	21.01.2016	-	-	-

У місцях питних водозаборів якість води у поверхневих водних об'єктах за гідрохімічними показниками та кисневий режим - задовільні, характерні для цього періоду спостережень, питома активність радіонуклідів стронцію-90 і цезію-137 у воді значно нижче допустимих значень (2,0 Бк/дм³). Вміст токсикологічних показників у поверхневих водах не перевищував фонових значень та знаходився у межах нормативів вмісту за СанПіН № 4630-88. Середньомісячні значення вмісту ЛКП (бактеріологічний показник) фіксувалися значно нижче від граничного значення (10000 КУО/дм³) і знаходилися у діапазоні від 108 (р. Сіверський Донець, 527 км, водозабір фільтрувальної станції, Донецька область) до 2106 КУО/дм³ (р. Сіверський Донець, 469 км, водозабір ЗФС, с. Білогорівка, Луганська область).

Гідрометеорологічними організаціями спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші проводилися у січні 2016 року на території Луганської області – на 2 водних об'єктах в 2 пунктах та Харківської області – на 6 водних об'єктах в 11 пунктах (табл. 1). В Донецькій області проведення спостережень на водних об'єктах мережі гідрометеорологічних організацій у січні 2016 року планом не передбачено.

За даними спостережень у січні на водних об'єктах Харківської області виявлено п'ять випадків ВЗ: три випадки з азоту нітратного з максимальною концентрацією 10,4 ГДК та два випадки з азоту амонійного з максимальною концентрацією 12,3 ГДК. На водних об'єктах інших областей випадків ВЗ поверхневих вод не зареєстровано.

Дніпропетровська область

Згідно з програмою державного моніторингу у Дніпропетровській області у січні 2016 року відібрано 4 проби, виконано 132 вимірювання за гідрохімічними показниками та 4 вимірювання у 2 пробах за радіологічними показниками. Контролювалися Дніпродзержинське (1 створ) та Дніпровське водосховища (3 створи).

Якісний стан води зазначених водних об'єктів у межах Дніпропетровської області у січні 2016 року був стабільний і знаходився на задовільному рівні. Змін якісного стану поверхневих вод порівняно з січнем 2015 року не спостерігалось. Перевищення нормативів відмічалось лише за показником ХСК (1,4 - 1,6 ГДК).

Таблиця 2. - Дані про водні об'єкти, пункти спостережень, дати відбору проб, випадки ВЗ в Дніпропетровській області.

Водний об'єкт	Пункт	Дата відбору проб, дата виявлення випадків ВЗ	Назва хімічної речовини, по якій зафіксовані ВЗ	Кількість випадків ВЗ	Максимальна концентрація ВЗ, в кратності ГДК
р. Інгулець	м. Кривий Ріг	26.01.2016	-	-	-
р. Самара	м. Новомосковськ	13.01.2016	-	-	-
р. Вовча	м. Павлоград	23.01.2016	-	-	-

Згідно з Методикою екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями у пунктах спостережень у районі питних водозаборів вода у січні характеризувалася II класом 2-3 категорією (від «дуже добрих», «чистих», до «добрих», «досить чистих»). Інформації про надзвичайні та кризові ситуації на водних об'єктах Дніпропетровської області до Держводагентства не надходило.

Гідрометеорологічними організаціями спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші проводилися у січні 2016 року на території Дніпропетровської області – на 3 водних об'єктах, в 3 пунктах (табл. 2).

За даними спостережень на водних об'єктах у Дніпропетровській області випадків ВЗ поверхневих вод не зареєстровано.

Запорізька область

У січні 2016 року у межах Запорізької області відповідно до програми державного моніторингу вод у 4 контрольних створах відібрано 4 проби поверхневої води та виконано 112 інструментально-лабораторних вимірювань за 28 гідрохімічними та 2 радіологічними показниками.

За результатами лабораторного контролю встановлено, що гідрохімічні показники, що визначались у відібраних пробах води, відповідали сезонним змінам та коливанням і у цілому відповідали встановленим нормативам.

У створах питних водозаборів перевищення нормативів фіксувалося лише за показником ХСК (до 1,6 ГДК). Відмічалось зменшення вмісту розчиненого у воді кисню до 7,3 мгО₂/дм³.

Повідомлень про випадки погіршення епідеміологічної ситуації на водних об'єктах басейну Дніпра у межах Запорізької області, а також інформації про надзвичайні та кризові ситуації на водних системах у зоні впливу Запорізької АЕС не надходило.

За результатами інструментально-лабораторного контролю та розрахунків за Методикою екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями у січні, як і у попередні періоди, поверхневі води у межах Запорізької області відповідали II класу («добрі»), 3 категорії («добрі»).

Таблиця 3. - Дані про водні об'єкти, пункти спостережень, дати відбору проб, випадки ВЗ в Запорізькій області.

Водний об'єкт	Пункт	Дата відбору проб, дата виявлення випадків ВЗ	Назва хімічної речовини, по якій зафіксовані ВЗ	Кількість випадків ВЗ	Максимальна концентрація ВЗ, в кратності ГДК
р. Обитічна	м. Приморськ	17.01.2016	-	-	-
р. Лозуватка	с. Новоолексіївка	02.01.2016	манган	1	22,0
р. Берда	с. Осипенко	21.01.2016	-	-	-

Гідрометеорологічними організаціями спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші проводилися у січні 2016 року на території Запорізької області – на 3 водних об'єктах, в 3 пунктах (табл. 3).

За даними спостережень на водних об'єктах у Запорізькій області випадків ВЗ поверхневих вод не зареєстровано.